

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiaalitieteiden laitos	
Tekijä-Författare-Author Mannerström, Kaija			
Työn nimi-Arbetets titel-Title MITÄ KUULUU? KIIRETTÄ PITÄÄ: Tapaustudkimus sosiaalialan työstä			
Oppiaine-Läroämne-Subject Yhteiskuntapolitiikka: Sosiaalityö			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu -työ		Aika-Datum-Month and year 2010-05-10	Sivumäärä-Sidantal- Number of pages 85, 5
Tiivistelmä-Referat-Abstract <p>Tutkielmani aihe on kiire sosiaalialan työssä. Kiire on tuttu ja jokapäiväinen käsite, mutta kuitenkin vaikeasti määriteltävä ja monimutkainen useiden tekijöiden kokonaisuus. Työelämän kiire paikantuu suomalaisiin asiakastyötä tekeviin naisiin, kuten sosiaalialan työntekijöiden työhön ja työyhteisöihin. Yleisimmin kiire liitetään yksilöön. Työelämässä kiirettä valittavat poikkeuksetta lähes kaikki. Vaikka kiireen voi sanoa muodostuneen työyhteisöjen ongelmaksi, työyhteisöissä ei tehdä mitään sen pysäyttämiseksi eikä haltuun ottamiseksi. Kiire jää yksilöiden ongelmaksi.</p> <p>Tutkimukseni tarkoituksena on selvittää miten kiire muotoutuu määrältään, merkitykseltään ja syytään sosiaalialan työssä, minkälaisia selviytymiskeinoja työntekijöillä on kiireen käsittelemiseen sekä mihin niin työntekijöiden kuin koko työyhteisön selviytymiskeinot kiireen haltuun ottamiseksi paikantuvat työyhteisökokonaisuudessa; löytyykö välineitä kiireen konkreettiseksi työstämiseksi työyhteisöissä.</p> <p>Viitekehiksenä on kulttuurihistoriallinen toiminnan teoria ja kehittävä työntutkimus. Toiminnan teorian peruskäsite on kohteellinen, kulttuurisesti välittynyt toiminta. Toimintaa välittävät toimintajärjestelmän osatekijät: yhteisö, työnjako, kohde, välineet, tekijä ja säännöt, jotka ovat toistensa kanssa jatkuvasti vuorovaikutuksessa. Muutokset yhdessä osatekijässä vaikuttavat aina koko toimintajärjestelmään aiheuttaen jännitteitä ja ristiriitoja toimintajärjestelmän sisällä ja naapuritoimintajärjestelmien välille. Ristiriidat aiheuttavat häiriöitä ja vaativat ratkaisuja. Kiire on yksi työyhteisössä häiriötä aiheuttava ristiriita.</p> <p>Sovellan tutkimuksessani kiireen tutkimiseen kehitettyjä metodologisia työvälineitä: analyysimallia työn historiallisista kehitystyypeistä, ajan hallinnan dualismia ja normaaliaikaa, kaaviojäsenennystä kiireen aineksista sekä nelikenttää kiireestä selviytymisen keinoista. Empiirisenä tutkimuskohteenani oli kiire sosiaalialan palveluja tuottavassa yksikössä. Tutkimukseni kannalta työryhmä oli haasteellinen erityisen työpositionsa ja ainutlaatuisuutensa takia sekä suhteestaan tutkittavaan ilmiöön.</p> <p>Aineistonhankintamenetelminä käytin kiirepäiväkirjoja ja haastatteluja. Mallinsin kiirettä ”kiiremärittelyiden ainesten” avulla. Kiireen syyt istutin toimintajärjestelmän malliin ja hahmotin kiireen ristiriitakohtia. Kiireestä selviytymisen keinot järjestin nelikenttämalliin, jossa toisena akselina ovat yksilölliset ja yhteistoiminnalliset kiireestä selviytymisen keinot ja toisena akselina nykyistä toimintatapaa ylläpitävät ja nykyistä toimintatapaa muuttamaan pyrkivät kiireestä selviytymisen keinot.</p> <p>Työyhteisöstä löytyi piirteitä useasta työn historiallisesta kehitystyyppistä. Kiiremärittelyiden perusteella kiire toiminnassa tarkoitti liikatoita, ylimääräisiä töitä ja aikataulujen pettämistä. Kiire kokemisena oli läsnäolon puutetta, kaoottista oloa ja riittämättömyyden tunnetta. Kiireen vaikutus oli kaksinainen. Se sekä vei että toi energiaa ja ekstralatausta.</p> <p>Toimintajärjestelmän mallin avulla tulkittuna löytyi useampia jännite- ja häiriökohtia, jotka ilmenivät kiireenä. Ristiriidat kulminoituvat tutkimani työyhteisön ideaan, sen arvoihin, toimintatapoihin ja sääntöihin suhteessa ulkopuolisiin järjestelmiin sekä suhteessa asiakkaisiin. Lisäksi löysin kiirensyyn, joka ei sisälly työyhteisön sisäiseen toimintajärjestelmän malliin. Se on työn ulkopuolinen järjestelmä. Kiireestä selviytymisen keinot olivat pääosin yksilöllisiä ja/tai toimintaa muuttamaan pyrkiviä.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords kiire sosiaalialan työ kulttuurihistoriallinen toiminnan teoria ja kehittävä työntutkimus normaaliaika ja ajanhallinnan dualismi			

Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information